

HRVATSKI PRIJEVOD MISNOG KANONA TREBA JOŠ USAVRŠAVATI...

U mjesecu rujnu prošle godine na Biskupskoj konferenciji u Zagrebu odlučeno je da se prijevod Misnog Kanona, što ga je priredio dr Tomislav Šagi-Bunić, dade na uvid svećenicima i vjernicima. Da ga prouče i da svoje napomene, primjedbe i prijedloge pošalju preko Biskupskih Ordinarijata Nac. Liturg. Komisiji do Božića 1967.

Mnogi svećenici i vjernici na vrijeme su poslali svoje primjedbe kako je bilo određeno, ali mnogi su o tome pisali i u našoj katol. štampi. Pišu i dalje. Vidi se, da im je stvar na srcu. I ukazuju na to da se puno toga ne može riješiti naprečac...

Međutim, 5. svibnja odredio je prof. Šagi, da članovi nove komisije izrade konačnu redakciju hrv. prijevoda Misnog Kanona. Članovima te komisije upućen je slijedeći poziv:

Preuzvišeni gospodin Mons. Alfred Pichler, predsjednik Nacionalne liturgijske komisije za hrvatsko jezično područje, odlučio je, na prijedlog niže potpisanog, da Vas pozove i zamoli da kao član nove redakcione komisije sudjelujete u izradi konačne redakcije hrvatskog prijevoda Misnog kanona za liturgijsku upotrebu. Radu komisije predsjedat će sam preuzv. g. biskup mons. Pichler, a sastavljat će je slijedeći članovi:

Dr A. Tamarut, liturgičar

Dr A. Kresina, bibličar

Lic. J. Kolanović, prof. teol., župnik

Lic. L. Tandarić, prof. hrv. jezika, stručnjak za starosl. jezik

Lic. M. Zovkić, doktorand iz koncilske teologije

Lic. B. Biršić, prof. hrv. jezika i književnosti

Vič. M. Čagalj, pjesnik, župnik

Dr S. Bošnjak, župnik

Komisija počinje sa radom 20. svibnja 1968. u prostorijama Biskupijskog ordinarijata u Banjoj Luci. Predviđa se da će rad trajati nekoliko dana, dok se ne svrši posao. Zadatak komisije bit će da prijedlog prijevoda Kanona koji je predložen biskupskim konferencijama i poslije toga stavljen na uvid svim svećenicima i vjernicima usavrši na temelju prispjelih

prijedloga i primjedaba te tako stvori konačnu verziju prijevoda koja će se onda predložiti biskupima na odobrenje. Zelja preuzv. g. mons. Pichlera jest da članovi nove komisije unaprijed dobro prouče komentar prijedlogu prijevoda koji je objelodanjen u »Crvenom prilogu« u br. 6. revije »Svesci — Kršćanska sadašnjost«.

Budući da je preuzv. gospodin biskup momentalno poslom zadržan u inozemstvu, odredio je i ovlastio potpisanoga da Vam u njegovo ime upravi ovaj poziv. Stoga se ovim umoljavate da 20. svibnja o. g. dođete u Banju Luku kako biste kroz nekoliko dana sudjelovali u radu rečene komisije.

Dr Tomislav J. Šagi-Bunić,
red. prof. Rkt. Bogosl. fakulteta
u Zagrebu, Borska 35

Članovi komisije sastali su se određenog dana, te do 23. svibnja radili veoma žurno i po danu i po noći — čak do 11 sati, da nakon burnih debata izađe tekst, kako slijedi:

- 1 Tebe, milostivi Oče,
- 2 smjerno i usrdno molimo
- 3 po Isusu Kristu, tvome Sinu, našem Gospodinu:
- 4 primi i blagoslovi
- 5 ove darove koje dajemo za svetu žrtvu.
- 6 Ponajprije ti ih prinosimo
- 7 za tvoju svetu Crkvu katoličku.
- 8 Molimo te, u miru je čuvaj,
- 9 skupljaj i ravnaj po svemu krugu zemaljskom.
- 10 Prinosimo ih
- 11 zajedno sa slugom tvojim papom našim I.
- 12 i biskupom našim I.
- 13 i sa svima pravovjernim promicateljima
- 14 katoličke i apostolske vjere.
- 15 Spomeni se, Gospodine, slugu svojih I. i I.
- 16 i svih onih što pred tobom stoje.
- 17 Ti si spoznao njihovu vjernost
- 18 i znaš im odanost;
- 19 za njih ti prinosimo i oni ti prinose
- 20 ovu hvalbenu žrtvu
- 21 za sebe i za sve svoje:
- 22 da im se otpušte grijesi
- 23 i da se smiu nadati punini spasenja.
- 24 Oni ti izručuju darove svoje odanosti
- 25 tebi, vječni, živi i istiniti Bože.

26 (UNUTAR ČINA)
27 U zajedništvu s cijelom Crkvom
28 častimo uspomenu
29 ponajprije slavne Marije vazda Djevice
30 Majke Boga i Gospodina našega Isusa Krista.
31 Častimo i uspomenu
32 blaženoga Josipa, zaručnika iste Djevice,
33 kao i blaženih apostola i mučenika tvojih:
34 Petra i Pavla,
35 Andrije, Jakova, Ivana,
36 Tome, Jakova, Filipa,
37 Bartola, Mateja,
38 Šimuna i Tadije,
39 Lina, Kleta, Klementa,
40 Siksta, Kornelija, Ciprijana,
41 Lovre, Krizogona,
42 Ivana i Pavla,
43 Kuzme i Damjana
44 i svih svetih tvojih:
45 po njihovim zaslugama i molitvama
46 neka nam tvoja pomoć
47 u svemu bude bedem i zaštita:
48 po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.
49 Molimo, Gospodine, blagohotno primi
50 ovaj žrtveni prinos
51 nas tvojih slugu
52 i sve obitelji tvoje:
53 prožimaj naše dane svojim mirom,
54 otmi nas od vječne osude
55 i daj da se brojimo među izabrane tvoje:
56 po Kristu, Gospodinu našem. Amen.
57 Bože, blagoslovi u svemu i primi
58 ovaj žrtveni prinos
59 da bude duhovan i tebi ugodan,
60 a nama da postane Tijelo i Krv
61 tvoga ljubljenoga Sina
62 Gospodina našega Isusa Krista.
63 Dan prije nego će podnijeti muku
64 on uze kruh
65 u svoje svete i časne ruke
66 podiže oči prema nebu
67 k tebi Bogu,
68 svome svemogućem Ocu,

69 riječima blagoslova dade tebi hvalu,
 70 razlomi kruh
 71 i dade svojim učenicima
 72 govoreći:
 73 UZMITE I JEDITE OD OVOGA SVI
 74 JER OVO JE MOJE TIJELO.
 75 Isto tako
 76 pošto su večerali,
 77 uze i ovu slavnu čašu
 78 u svoje svete i časne ruke,
 79 jednako riječima blagoslova dade tebi hvalu
 80 i dade svojim učenicima
 81 govoreći:
 82 UZMITE I PIJTE IZ NJE SVI
 83 JER OVO JE ČAŠA MOJE KRVI
 84 NOVOGA I VJEČNOG SAVEZA
 85 KOJA ĆE SE PROLITI ZA VAS I ZA SVE LJUDE
 86 NA OPROŠTENJE GRIJEHA.
 87 — TAJNA VJERE. —
 88 KAD GOD BUDETE OVO ČINILI,
 89 ČINIT ĆETE SPOMEN NA ME.
 90 Zato, Gospodine, mi sluge tvoje
 91 i tvoj sveti puk
 92 slaveći spomen
 93 blažene muke Krista, Tvoga Sina, našega Gospodina,
 94 njegova uskrsnuća od mrtvih
 95 i uzašašća u nebesku slavu
 96 prinosimo
 97 preslavnome tvojem veličanstvu
 98 od svega što si nam dao i darovao
 99 žrtvu čistu,
 100 žrtvu svetu,
 101 žrtvu savršenu,
 102 svet kruh života
 103 i čašu vječnoga spasenja.
 104 Molimo te,
 105 pogledaj milostivo i prijazno
 106 na ovo prinošenje,
 107 i neka ti omili
 108 kao što ti omilješe
 109 darovi sluge tvoga Abela Pravednoga
 110 i žrtva Abrahama, praoca naše vjere,
 111 i ona što ti je prinese veliki svećenik tvoj Melkizedek

112 — sveta žrtva, čisti prinos.
113 Ponizno te molimo, svemogući Bože,
114 da ruke svetoga anđela tvoga
115 prenesu ovo
116 na tvoj nebeski žrtvenik,
117 pred tvoje božansko veličanstvo,
118 te se svi koji primimo
119 presveto Telo i Krv tvoga Sina
120 kao pričesnici ovog žrtvenika
121 napunimo svakim nebeskim blagoslovom
122 i milošću.
123 Po istom Kristu, Gospodinu našem. Amen.
124 Spomeni se, Gospodine,
125 i slugu svojih I. i I.
126 koji odoše pred nama
127 obilježeni znakom vjere
128 te spavaju snom mira.
129 Molimo te, Gospodine:
130 njima i svima koji u Kristu počivaju
131 daruj mesto osvježenja,
132 svjetlosti i mira.
133 Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.
134 I nama, svojim grešnim slugama,
135 koji se uzdamo
136 u tvoje veliko milosrđe,
137 podari neko mjesto
138 u društvu svojih svetih apostola i mučenika:
139 Ivana, Stjepana, Matije,
140 Barnabe, Ignacija,
141 Aleksandra, Marcelina, Petra,
142 Felicite, Perpetue,
143 Agate, Lucije, Agneze
144 Cecilije, Anastazije,
145 i svetih svetih tvojih.
146 Primi nas u njihovu zajednicu
147 ne po našim zaslugama,
148 već po obilju tvoga praštanja:
149 Po Kristu, našem Gospodinu.
150 Po njemu, Gospodine, sva ova dobra vazda
151 stvaraš,
152 posvećuješ,
153 oživljavaš,
154 blagosivaš

- 155 i nama daješ.
156 Po Kristu, i s Kristom, i u Kristu,
157 tebi Bogu, Ocu Svemogućemu,
158 u jedinstvu Duha Svetoga
159 svaka čast i slava
160 u sve vijeke vjekova.
161 Amen.

VARIJANTE U TEKSTU NA NEKE BLAGDANE

B o ž i ć

K retku 27

U zajedništvu s cijelom Crkvom
svetkujemo presveti dan (presvetu noć)
kada blažena Marija bez povrede djevičanstva
ovom svijetu rodi Spasitelja
i častimo uspomenu
ponajprije iste slavne vazda Djevice Marije,
Majke istoga Boga i Gospodina našega Isusa Krista.

31 Častimo i uspomenu . . .

B o g o j a v l j e n j e

K retku 27

U zajedništvu s cijelom Crkvom
svetkujemo presveti dan
kada se tvoj Jedinorođeni Sin,
s tobom vječan u tvojoj slavi,
vidljivo i stvarno pojavio
u našem tijelu kao čovjek
i častimo uspomenu . . .

V e l i k i č e t v r t a k

K retku 27

U zajedništvu s cijelom Crkvom
svetkujemo presveti dan
kada je naš Gospodin Isus Krist
bio za nas predan
i častimo uspomenu . . .

K retku 49

- 49 Molimo, Gospodine, blagohotno primi
50 ovaj žrtveni prinos
51 nas tvojih slugu
52 i sve obitelji tvoje
52a što ti ga prinosimo
52b u dan kada je naš Gospodin Isus Krist
52c predao svojim učenicima
52d tajne svoga Tijela i Krvi
52e da ih slave:
53 prožimaj naše dane ...

k retku 63

- 63 Dan prije nego će podnijeti muku
63a za spasenje naše i svega svijeta,
63b to jest danas,
64 on uze kruh ...

U s k r s

K retku 27

- 27 U zajedništvu s cijelom Crkvom
27a svetkujemo presveti dan (presvetu noć)
27b uskrsnuća po tijelu našega Gospodina Isusa Krista
28 i častimo uspomenu ...

K retku 49

- 49 Molimo, Gospodine, blagohotno primi
50 ovaj žrtveni prinos
51 nas tvojih slugu
52 i sve obitelji tvoje
52a što ti ga prinosimo također za ove
52b koje si se udostojao
52c iz vode i Duha Svetoga nanovo roditi
52d dajući im otpuštenje sviju grijeha:
53 prožimaj naše dane ...

U z a š a š ć e

K retku 27

- 27 U zajedništvu s cijelom Crkvom
27a svetkujemo presveti dan

- 27b kada je naš Gospodin, Tvoj Jedinorođeni Sin,
27c našu krhku narav ujedinjenu sa sobom
27d uzdigao o desnu tvoje slave
28 i častimo uspomenu...

D u h o v i

K retku 27

- 27 U zajedništvu s cijelom Crkvom
27a svetkujemo presveti dan Pedesetke
27b kada se Duh Sveti
27c objavio apostolima u mnoštvu jezika
28 i častimo uspomenu...

K retku 49

Kao na U s k r s!

***

OBRAZLOŽENJE PROMJENA S PRILOGOM

1. DAKLE je izostavljen, jer ga je komisija smatrala suvišnim kao i svi konsultirani prijevodi, budući da smisao »dakle« ne odgovara dosadašnjem mjestu u tekstu kanona.

5—14. Komisija je neke riječi, koje je smatrala da nemaju posebnog značenja, izostavila, a rečenice pojednostavila tako da bi taj odlomak bio što lakši za recitaciju.

5—8. 19. Većina članova komisije uzela je te retke kao intercesivnu molitvu, kao što je shvaća veći dio liturgičara i kao što je usvajaju konzultirani prijevodi. Pri tome se nije prihvatio inače eklezijalno veoma bogat izražajan izraz »u ime tvoje svete Crkve« i »u ime kojih...«

15. Bilo je mnogo prijedloga za prevođenje »Memento... famulorum famularumque tuarum«. Da se izbjegnu mnoge neprikladnosti, komisija se odlučila samo za izraz »slugu svojih...« budući da se pod riječju »slugu« ovdje podrazumijevaju vjernici.

16. »Circumstantes«. Prijašnji prijevod te riječi nije se mnogima sviđao i navodili su se mnogi razlozi protiv prijevoda »uokolo stoje«. Komisija je smatrala da u svakom slučaju

treba sačuvati ideju stajanja, kojom se u Bibliji, tradiciji i bogoslužju izražava stav vjernika pred Bogom. Zamjenicom »svih ovih« izražen je komunitarni značaj prisutne zajednice. Usp. engleski prijevod: Remember all of us gathered here before you«.

24. »Punina spasenja«. Latinski tekst: »redemptio-salus-incolumitas« postepeno u porastu izražava stvarnost spasenja. Riječ »incolumitas« u kontekstu ne može se prevesti sa »zdravlje«, nego označuje cjelovitost i potpunost otkupljenog čovjeka. Zbog toga smo prijevod preinačili tako da smo spojili »salus« i »incolumitas« u »puninu spasenja«: konačno i potpuno spasenje duše i tijela.

27. »Comunicantes«. Na prijašnji prijevod »čuvajući zajedništvo« stigle su mnoge primjedbe, napose zbog riječi »čuvajući«. Komisija je smatrala da se ovdje ni u kojem slučaju ne smije zanemariti eklezijalno značenje toga mjesta, pa se zbog toga odlučila za vezu »u zaedništvu s cijelom Crkvom«, kao što su to učinili i svi konzultirani prijevođi.

73—74. Riječi posvete donešene su velikim slovima, da se tako izrazi njihova najuža povezanost, pa ih prema tome treba izgovarati kao jedno. Tako su postupili svi drugi konzultirani prijevođi.

87. »Tajna vjere« — stavljeno je na kraju Kristovih riječi... To je učinjeno da se ne prekidaju Kristove riječi, i zbog toga što su Oci na Sinodi bili suglasni da se te riječi izostave. Već je usvojen nacrt »Consiliuma« da se te riječi izgovaraju u novom obredu Mise čak poslije riječi: »Kad god budete ovo činili...«

83—84. Čaša i Savez. Stigli su prigovori, napose jednog područja naše Domovine, protiv upotrebe tih dviju riječi. Komisija se većinom glasova (6 prema 2) opredijelila za riječi »čaša« i »savez« mjesto riječi »kalež« i »zavjet«. Komisija je smatrala da su razlozi koje donosi dr Šagi-Bunić teološki, liturgijski i pastoralno opravdani i da je upotreba tih dviju riječi veoma važna za daljnji razvoj teološke misli i religioznog doživljavanja Euharistije. Komisija je imala u vidu i slijedeći razlog: Krist je za Euharistiju uzeo najsvakidašnjije stvari, kruh i vino, da bi time Euharistija postala bliska svakom čovjeku. Upotreba riječi »kalež« tu »intimnost« euharistijske gozbe donekle udaljuje od Kristove namisli. Za riječ »čaša« imamo i raširenu upotrebu u staroslavenskom kanonu, koji je potvrdila Sveta Stolica. Donosi je i engleski odobreni prijevod. Uostalom, svi izneseni prigovori protiv riječi »čaša«

odnose se ne toliko na čašu koliko na vino. Riječ »savez« je revalorizirana u novijoj biblijskoj i teološkoj literaturi i ima svoje duboko životno značenje u religioznom odnosu čovjeka s Bogom, kako nam to pokazuje čitavo Sveto Pismo. Za nju su se opredijelili i suradnici novog izdana Biblije. Bilo je konzultirano 20 naših biblijskih, teoloških i književnih stručnjaka, od kojih je samo jedan bio protiv riječi »savez«.

103—105. Spominjanje različitih atributa uz riječ »žrtva« postepeno raste svojim značenjem i sadržajem. Budući da riječ »čist« i »neokaljan« izražavaju više-manje isto značenje, komisija se opredijelila za riječ »savršen«. Ujedno, riječ »neokaljan« doziva u pamet negativni aspekt.

107. Mnogo prigovora je došlo na riječ »sveudiljan«. Komisija je odustala od tog termina da se izbjegnu daljnji prigovori, a tekstu se nije mijenjao smisao izostavljanjem u r. 106. riječi »vječnoga«.

115. »Praoca naše vjere« Dodatak »naše vjere« je po uzoru na konzultirane prijevode unesen kao tumačenje Abrahamine uloge kao praoca. Usp. talijanski prijevod »padre della nostra fede«, engleski prijevod »our father in faith«.

160—165. Doksologija. U doksologiji smo mjesto zamjenice »Po njemu...« stavili »Krist« i dali smo joj više doksološki karakter ispustivši glagos »jest«. Usp. osobito talijanski prijevod.

PRILOG OBRAZLOŽENJU PROMJENA

Pojedinačne prijedloge, koji nisu bili usvojeni većinom glasova, donosimo u Prilogu na izričitu želju odnosnih članova.

Kresina, Kolanović, Tandarić:

K retku 19. Mjesto intercesivnih riječi »za njih ti prinosimo« drže da bi na ovom mjestu bilo opravdanije donijeti verziju koja ističe eklezijalni karakter, budući da se dva puta spominje zagovor. Oni predlažu: »u ime kojih ti prinosimo ili koji ti prinose«.

Kresina, Kolanović, Tandarić:

K retku 40. Bilo je više prijedloga da se mjesto Krizogon stavi Krševan budući da je to ime poznato u našoj nacionalnoj povijesti i da se upotrebljava u našim nekim krajevima

kao narodni oblik za Krizogon. U drugim krajevima nepoznato je ime Krizogon i Krševan. Zbog toga smatramo da se nikome ne bi nanijela nepravda da se uvede već postojeći oblik narodnog imena Krševan, a u krajevima gdje se to ime upotrebljava, doći će do nerazumijevanja, ukoliko se usvoji ime Krizogon.

Kolanović, Kresina, Tamarut, Tandarić:

K retku 91. Budući da se u kontekstu ne radi o nekoj ne-shvatljivoj nauci, nego o realnosti, smatramo da je uputnije upotrijebiti drugi izraz koji sve više prodire u teološku literaturu i koji postaje osnova za katehezu o stvarnosti Krista i Crkve, a to je riječ »otajstvo« mjesto »Tajna«.

Kolanović, Kresina, Tamarut, Tandarić:

K retku 90. Komisija je na dva mjesta (r. 22 i inačica za Uskrs) lat. izraz »remissio« prevela s »otpuštenje«. Jedino u retku 90. na glasanju je usvojena riječ OPROŠTENJE. Budući da Kanon treba postati baza za katehezu, smatramo da se na ovom mjestu treba učiniti razlika između oprostjenja osobne krivnje i oslobođenja i izbavljenja od grijeha naprosto. Na hrvatskom se to može lijepo izraziti upotrebom dvaju glagola: oprostiti i otpustiti. Glagol otpustiti nije neobičan jer se upotrebljava i u Očenašu.

Barišić, Kolanović, Kresina, Tamarut, Zovkić:

K retku 80. Smatramo da je potrebno više istaknuti da je čitava Euharistija ustanovljena u okviru večere Gospodnje. To je utemeljeno biblijski, a i teološki napose u posljednje vrijeme, kada se izričito u službenim crkvenim dokumentima euharistija naziva »večerom Gospodinovom«. Najbolje bi bilo prevesti »Dok su večerali«. Moglo bi se uzeti i izraz »Pri kraju večere« ili barem »Na kraju večere« što ne isključuje euharistiju iz okvira večere Gospodinove.

Barišić, Kolanović, Kresina, Tandarić:

K retku 134. Mjesto »U Kristu počivaju« smatramo da bi bilo sadržajnije i vjernije izvoru »S Kristom prelaze (ulaze) u pokoj«.

Bošnjak:

K retku 81, 87. i 88. Riječi »Čaša« i »Savez« trebalo bi zamijeniti sa KALEŽ i ZAVJET. Čaša je veoma nezgodna i odbojna riječ. Podsjeća na birtiju, na pijanke i pijance. Iz čaše se ljudi opijaju alkoholnim pićima, a iz kaleža nikada. Riječ ČAŠA u Misi ne bi ništa pozitivno pridonijela kod vjernika. KALEŽ je nešto sveto i veliko ne samo kod svećenika nego i kod vjernika. To je posuda za Krv Kristovu. Ovo nije samo moje privatno mišljenje. To mišljenje ima moj Biskup i sav kler u Hercegovini — dijecezanski i redovnički!

Slovinci su stavili u svoj Kanon riječ KELIH. Nijemci DER KELCH. Talijani IL CALICE. Francuzima Rim nije dopustio da stave u Kanon čašu, pa su morali staviti le calice.

Riječ ZAVJET ovdje nema samo ono običajno značenje, nego UGOVOR. Za tu riječ je cjelokupno hercegovačko svećenstvo.

K retku 90. Mjesto NA OPROŠTENJE GRIJEHA, radije bih stavio ZA OPROŠTENJE GRIJEHA!

Čagalj:

K retku 81. i 87. Držim da je bolje uzeti riječ KALEZ nego ČAŠA iz ovih razloga:

1. Čaša je opći pojam, dok je kalež specificiran pojam, tj. kalež je vrsta čaše.

2. Držim da danas čaša prvotno označuje staklenu čašu, jer za porcul. čašu kaže se šalica, za aluminijsku šalica, ošlja, lončić. Može se doduše reći porculanska čaša, aluminijska čaša, ali ne i staklena šalica. Dakle: čaša je u prvom redu staklena. Mislim da staklena čaša na Kristovoj posljednjoj večeri ne ulazi u obzir.

3. Kalež oblikovno slični na cvijet, koji ima peteljku i na peteljci čašku. Gledajući s oblikovne strane čaša je najvažniji dio kaleža dok držak i postolje su elementi elegancije i svečanosti. Ovi se elementi ne smiju previdjeti u usporedbi obične čaše i čaše slične cvijetu. KALEŽ je svečana, a ne obična čaša.

4. Kalež je riječ stranog porijekla, ali korijenski je slična u više evropskih jezika. Kod nas su joj srodni pojmovi kup, kupa, pehar.

5. Čaša je prozaičan pojam i u književnoj prozi dolazi često, ali u poeziji rijetko.

6. Držim da kalež ima jednako gozbeni karakter, a osobito na Posljed. Kristovoj gozbi u datom kontekstu »Uzmite i pijte iz njega svi...«

7. Tri velika evropska jezika nisu imala razloga da mijenjaju riječ kalež (francuski, talijanski i njimačka).

*

NA KRAJU MOJE MIŠLJENJE: Kako se radilo, tako je i uspjelo! Usvajam mišljenje prof. Meštrovića: »Sve su verzije jezično loše«. To mišljenje prof. Meštrović izrekao je pred članom komisije Marijanom Čagalj, kad mu je ovaj pokazao novi tekst.

Ne može se učiniti dobro nadvikivanjem, nadglasavanjem, trabantskim postupkom. Obrazloženja i prijedlozi nisu uopće pročitani pred svim članovima komisije! I novi tekst, obrazloženja i prijedloge potrebno je donijeti u štampi, da svećenici o svemu budu obaviješteni prije nego tekst dođe pred Biskupe. U tom smislu pisao je dr Čedomil Čekada u »Službi Božjoj« broj 1 1968. str. 27—30.

Šteta što prof. Šagi nije došao barem na kraju rada Komisije. Veoma me iznenađuje i čudi, što se nitko nije obazirao na dosadašnje hrvatske Misale (dr Kniewald, dr Radić) kao i na pokušaje prijevoda Kanona, što su bili tiskani u »Službi Božjoj«. Nije dobro ići za isključivom originalnošću. Zašto se prijevodi Misnog Kanona moraju znati: Kniewaldov, Radićev, Šagijev? ... Ako igdje, ovdje je potrebna suradnja i usvajanje iskustava. Uvijek sam poštivao pravila: Non quis, sed quid! Magis amica veritas! Teško mi je bilo čuti riječi nekih članova komisije, što su ih upravili Predsjedniku: »Progurajte to, da do Petrova bude primljeno!!!«

Ako prijevod još nije dobar, treba ga usavršavati! Ja ne mogu ovaj novi tekst uspoređivati s drugim prijevodima, a nisam na to ni pozvan. Neka to čine drugi, pozvaniji. Ja ću samo iznijeti svoje primjedbe na riječi koje me najviše smetaju i bojim se, da nisu dobre.

r. 2. mjesto *smjerno* meni se čini da je bolje *ponizno*

r. 3. mjesto *našem Gospodinu* zgodnije će biti *Gospodinu našem*

r. 5. mjesto *ove darove koje dajemo za svetu žrtvu* (umjesto dodavanja i udaljivanja od originala) bolje *ove poklone, ove svete čiste prinose*

r. 9. mjesto *po svemu krugu* bolje *po kugli* (po svijetu)

r. 13. zašto se mjesto *promicateljima* ne bi stavilo *učiteljima* (ako se može dokazati da se ovdje radi o biskupima)

r. 17. *Quorum tibi fides cognita est et nova devotio*. Da li je vjeran prijevod: Ti si spoznao njihovu vjernost i znaš im odanost? Zar se ne radi o vjeri i pobožnosti, kako imaju prijašnji prijevodi? Zar vjernost i odanost nisu jednakog značenja?

r. 20. mjesto *hvalbenu žrtvu* bolje je *žrtvu hvale*

r. 22. mjesto *da im se otpuste grijesi*, zar nije bolje *za otkupljenje svojih duša*? Mjesto *smiju* bolje *mogu*

r. 24. iza *darove* trebalo bi staviti *i molitve*

r. 29. mjesto *Ponajprije* bolje je *Najprije*

r. 47. mjesto *bedem* tražiti ljepšu riječ, jer je *bedem arapska riječ!*

r. 49. mjesto *blagohotno* zgodnije *dobrostitivo*

r. 53. mjesto *prožimaj* naše dane bolje *ispunjavaj* naše dane

r. 54. mjesto *otmi (otrgni)* da li bi bilo bolje *očuvaj*?

r. 66. mjesto *podigne oči* možda je zgodnije *pogleda*?

r. 77. i 83. mjesto *čašu* zar nije u svakom slučaju bolje ostaviti **KALEŽ**?

Bez obzira što je u staroslavenskom Kanonu čaša! Većina je hrvatskih vjernika od pokrštenja do danas povezana uz **Kalež!**...

Četiri velika evropska naroda stavili su **KALEŽ**. **A NE ČAŠU!** *Talijani: Il calice! Nijemci: DER KELCH! Francuzi: LE CALICE! Englezi: Cup!*

Francuzima Rim nije dopustio da stave čašu, pa su mo-Englezi stavili čašu. Izgleda da su u zabludi. Englezi kao i rali staviti **KALEŽ!** Neki su članovi komisije isticali, da su Nijemci za čašu imaju riječ **GLAS** — **GLAS!** Ta riječ znači još: staklo i ogledalo! U engl. Kanonu je riječ *cup*, a znači: kupa, šalica, čaša, pehar, pokal, *kalež*, *putir* (kod Istočnjaka).

I *Slovenci* su stavili **Kalež-Kelih!**

Zar ovi argumenti nisu dostatni, da i Hrvati ostave u Kanonu **Kalež**? Još ću nešto napomenuti! U »Glasu Koncila« od 26. svibnja t. g. donešen je članak o Slovaku iz Bratislave, Jurju Kadlecu, bivšem šampionu čehosl. nogometa, koji je nakon svršetka trgovačke akademije studirao teologiju u Rimu

i postao svećenik pred Božić 1967. Zaredio ga kard. Beran. U članku se ističe, da Kadlec piše knjigu pod naslovom: »DNEVNIK PRIJATELJA LOPTE I KALEŽA«. Nije stavio naslov: »DNEVNIK PRIJATELJA LOPTE I ČAŠE« !!! U tom slučaju svatko bi pomislio da se radi o pojancu, a ne o svećeniku! Mislim, kad bi se dalo svim svećenicima da izaberu, da bi se većina izjasnila za KALEŽ! I naši vjernici bili bi protiv čaše! Izjasnili bi se za Kalež!

r. 84. mjesto *saveza* sigurno je bolje *zavjeta*. O tome je napisao oveću stručnu raspravu prof. biblijskih nauka dr Ljudevit Rupčić. Da ne iznosim citate, radnju će moći svatko pročitati u najnovijem broju BOGOSLOVSKE SMOTRE.

Riječ *savez* označuje nešto ne samo nesigurno, labavo, nego i smiješno za najsvetiji čas Misne Žrtve: *Savez omladine, nogometni savez, lovački, ribarski...*

r. 86. mjesto *na oprostjenje grijeha* bolje je *za oprostjenje grijeha*.

Ništa ne smeta, što dvaput prije toga dolazi *za* kad se ne može bez štete izbjeći!

r. 95. mjesto *uzašašća u nebesku slavu* bolje je *slavnoga uzašašća u nebo*

r. 98. mjesto *darovao* možda je ovdje bolje *poklonio?*

r. 102 mjesto *sveti kruh života* treba *sveti kruh vječnog života*

r. 103. mjesto *i čašu vječnog spasenja* treba *i kalež vječnog spasenja*

r. 121. mjesto *svakim nebeskim blagoslovom i milošću* izgleda da je točnije *svakog nebeskog blagoslova i milosti*.

r. 128. mjesto *spavaju snom mira* možda je ipak bolje *poživaju u miru!*

r. 134. mjesto *grešnim* zar ne bi bilo ukusnije staviti *grješnim?*

r. 27. a (Varijante) mjesto *Pedesetke* ljepše je *Pedesetnice!*

Neka svećenici i vjernici i dalje iznose svoja mišljenja, zapažanja, prijedloge, prigovore i sugestije izbjegavajući uvrede i polemike. Non quis, sed quid! Magis amica veritas!

Dr Srećko Bošnjak